

Stanowisko
Prezydium KK
nr 4/16

ws. komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady,
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów –
Rozpoczęcie konsultacji w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie dyskusji na temat społecznego wymiaru Unii Europejskiej. Zgadza się, że okres pokryzysowy pokazuje pilną potrzebę pogłębionej debaty nad społecznym wymiarem integracji. Debata ta jest potrzebna między innymi ze względu na widoczny narastający sceptycyzm obywateli UE co do koncepcji samej integracji. Zwracamy jednak uwagę, że inicjatywa Komisji Europejskiej zaprezentowana w *Komunikacie: Rozpoczęcie konsultacji w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych* (SWD (2016) 50 final; SWD (2016) 51 final) z dnia 8 marca 2016 r., budzi obecnie w większym stopniu wątpliwości niż wychodzi naprzeciwko oczekiwaniom europejskich związków zawodowych.

Na obecnym etapie zaawansowania działań Komisji Europejskiej należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Podejście Komisji Europejskiej koncentruje się na osiągnięciu określonych celów ekonomicznych. Po raz kolejny powielane jest błędne podejście polegające na postrzeganiu celów społecznych wyłącznie jako narzędzi służących do osiągnięcia założonej efektywności systemu gospodarczego. Stoi to w sprzeczności z celami Unii Europejskiej, określonymi w Traktacie. Zgodnie z art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej do jej celów należy między innymi postęp społeczny oraz wysoki poziom ochrony. Cele społeczne nie mogą być podporządkowane realizacji określonych koncepcji makroekonomicznych, związanych przykładowo z wprowadzeniem wspólnej waluty.
2. Propozycja praw zawartych w Aneksie do Komunikatu nie uwzględnia w sposób należyty istniejących już zobowiązań państw członkowskich (w tym państw członkowskich należących obecnie do strefy euro), wynikających z podpisanych konwencji MOP oraz umów zawartych pod auspicjami Rady Europy, w tym przede wszystkim Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej. Inicjatywa europejskiego

filaru praw socjalnych musi w pełni respektować istniejący poziom zobowiązań międzynarodowych państw członkowskich.

3. W ocenie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” fundamentalnym brakiem w propozycji Komisji Europejskiej jest nieuwzględnienie **socjalnych praw zbiorowych**. Wszystkie 20 praw zaprezentowanych w Aneksie do Komunikatu ma charakter uprawnień indywidualnych. Wskazanie na fundamentalny charakter socjalnych uprawnień zbiorowych, w tym przede wszystkim prawa do rokowań zbiorowych prowadzonych przez związki zawodowe i prawa do strajku, ma charakter kluczowy. Prawo do efektywnych rokowań zbiorowych musi dotyczyć wszystkich osób obecnych na rynku pracy a więc także pracowników nietypowych (pracowników tymczasowych, pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu czy pracowników delegowanych), a także osób samozatrudnionych ekonomicznie, zależnych od jednego podmiotu. Ta ostatnia kategoria jest szczególnie istotna w świetle zmian organizacyjnych i technologicznych, które zachodzą na rynku pracy. Efektywne objęcie pracowników systemem rokowań zbiorowych musi odwoływać się do sprawdzonych mechanizmów, takich jak między innymi generalizacja układów zbiorowych. Negocjacje winny toczyć się na wszelkich poziomach, w tym także nowych poziomach, takich jak rokowania na poziomie zarządów centralnych korporacji ponadnarodowych.

Tylko wskazanie wprost na fundamentalne socjalne uprawnienia zbiorowe pozwoli uwzględnić dorobek *quasi* orzecznicy Rady Europy, dokonany w procesie nadzoru nad przestrzeganiem Europejskiej Karty Społecznej – przykładowo dotyczący oceny działań ze strony *Troiki* wobec systemu rokowań zbiorowych w Grecji (sprawa nr 2820) czy zmian prawa wprowadzonych w Szwecji w wyniku orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie tzw. Kwartet Laval (sprawa nr 85/2012 r.). Podobnie konstruowanie gwarancji socjalnych uprawnień zbiorowych musi uwzględniać dorobek *quasi* orzecznicy Komitetu Wolności Związkowych MOP. Zwracamy uwagę, że należy uwzględnić coraz szersze wykorzystanie dorobku *quasi* orzeczniczego Rady Europy oraz dorobku *quasi* orzeczniczego MOP przez Europejski Trybunał Praw Człowieka. Tylko takie podejście do dorobku Rady Europy i dorobku MOP przy budowie europejskiego filaru praw socjalnych zapewni stworzenie właściwego docelowego rozwiązania.

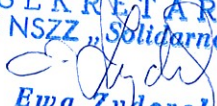
4. Niejasny jest obecnie charakter prawny samej inicjatywy. Przede wszystkim otwarte pozostaje pytanie o instrumenty prawne, przy pomocy których ma ona być wdrażana

w państwach członkowskich. Brak jasności w tym zakresie nie pozwala na bardziej szczegółowe odniesienie się do skutków inicjatywy dla państw, w których nie funkcjonuje wspólna waluta w przypadku, gdyby inicjatywa miała dotyczyć wyłącznie państw strefy euro.

5. Fundamentalne zastrzeżenie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” wzbudza adresowanie inicjatywy europejskiego filaru praw socjalnych wyłącznie do państw strefy euro. Rozumiejąc, że podstawowym założeniem koncepcji jest pogłębienie jednolitego rynku uważamy, że wskazane jest, aby założenia od samego początku adresowane były do wszystkich państw członkowskich. Wynika to z faktu, że w państwach spoza strefy euro, które przyjęły na siebie zobowiązanie do dążenia do wprowadzenia wspólnej waluty, może to nastąpić w odległej i trudnej do określenia przyszłości. Pojawiająca się dychotomia może stanowić zagrożenie dla działań na rzecz spójności społecznej wewnątrz UE jako całości.
6. Na obecnym etapie zaawansowania prac nad koncepcją europejskiego filaru praw socjalnych w opinii NSZZ „Solidarność”, należy odnieść się do kwestii kluczowych: braku uwzględnienia istniejących już zobowiązań międzynarodowych państw członkowskich oraz braku propozycji praw zbiorowych, w tym przede wszystkim prawa do efektywnych rokowań zbiorowych. Dopiero na dalszym etapie prac widzimy możliwość odniesienia się do 20 punktów zaprezentowanych przez Komisję w Aneksie do Komunikatu.

Gdańsk, 27 października 2016 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek